

آنجا
که
هزار
کم است
ویکی
بسیار!

ناتوانترین مردم کسی است که از
بدست آوردن دوستان عاجز باشد و
ناتوانتر از او آنکه رفیق خود را
از دست بدهد!

علی (ع) (۱)

پسرم! دوستان بیشماری بدست آور!
زیرا هزار دوست کم است! و یک
دشمن هم برای خود متراش، چون
یکی هم زیاد است!

لقمان (۲)

از نظر روانشناسان و جامعه‌شناسان، اساس زندگی
هر انسان و پیروزی آن در زندگی اجتماعی، بطور
رفتار و روش معاشرت و جلب افکار مردم و نفوذ
قلوب آنان بستگی دارد.
امروز تمام مؤسسه‌های مهم برای تشویق و
دیگران و جلب توجه مردم، افراد متخصصی را در
این زمینه استخدام می‌کنند، تا برای بدست آوردن
منافع بیشتر، از آنان استفاده نمایند، زیرا بر آنان
روشن گشته که بدون آشنایی به رموز و فنون

اخلاقی و اجتماع، و بدون الفت با مردم:
در هیچ راهی برای آنان پیروزی بدست
نخواهد آمد!

روانشناس معروف آمریکائی و دلیل کارنگی،
میگوید: این جمله را در ذهن خود، بخود تلقین
کنید، «نیک بختی من، شادی من! عوالم من:
بستگی بهمیچ چیز ندارد، مگر به مهارتی که در شیوه
معاشرت با مردمان بکار می‌برم» (۳)
در دنیای کنونی، برای این منظور، مدرسه‌ها

(۱) نهج البلاغه.

(۲) وسائل الشیعه کتاب الحج احکام الش: ص ۴۰۷

(۳) آئین دوست‌یابی ص ۶۳

آموزشگاهها تأسیس گشته ، تا گردانندگان امور ادارات و شرکتهای ... در آنجا دوره بهینه‌اند ، وقتون نفوذ در دیگران را کسب نموده ، با ذوق و قریحه خدادادی بیامیزند و در درجات اجتماعی از آن بهره‌مند گردند .

« این مسکوبه » دانشمند شهیر اسلامی و استاد بوعلی سینا میگوید : تمام سعادت انسان نزد دیگران و دوستان یافت می‌شود ... سعادت کمند کسی است که دوستان واقعی برای خود بدست آورد ، و در دوستی با آنان از هیچ فداکاری و از خود گذشتگی دریغ ننماید ، تا از آنان فضائل اخلاقی کسب کند ، و هم آنان از او بهره‌های اخلاقی برگیرند (۱)

و بقول ارسطو : انسان در هر حال محتاج به دوستان می‌باشد ، تا در حال خوشی و نعمت ندم و مومنی از باشند ؛ و در حال سختی و گرفتاری و عداک کم نماید ... بجان خود که هم‌افراد غنی و توانا محتاج بدوستانی هستند که او را کمک و یاری کنند و هم فقیر بدوستانی نیازمند است که وی را دستگیری نمایند . بایستی به اطفال بیاموزید که : احدی قدرت ندارد بدون دوست و رفیق زندگی نماید ، اگر چه مالک تمام دنیا باشد ، و کسیکه امر محبت را کوچک شمرد خود کوچک است که گمان میکند بدون دوست کار او انجام میگیرد !! بنظر من قدر دوست واقعی بالاتر از تمام گنجهای قارون و ذخیره‌های سلاطین و اشیاء نفیس از جواهرات ؛ و آنچه بر روی زمین است « (۲)

(۱) طهارة الاعراق

۲ - اتحاد و دوستی س ۲۰-۲۱

۳ - کافی ج ۲ ص ۶۳۵

مکتب اسلام

دوستی واقعی و دوستی استعماری:

امام صادق (ع) فرمود : در حقیقت هرگز کسی در زندگی خویش از دیگران بی نیاز نیست و هم‌مردم در معاشرت‌ها و زندگیهای خود به یکدیگر نیازمندی باشند (۳)

اسلام که آئین جهانی و دین وحدت و محبت است ، کوشیده است تا با نیروی الهی ایمان ، ارزشمندترین پیوندها را در میان پیروانش ایجاد نماید ؛ و الفت و دوستی واقعی را ، آنچنان در میان مسلمانان استوار نموده که بحکم آیات الهی قرآن همه آنان باید یکدیگر را برادر خویش بدانند .

در اینکه اسلام آئین دوستی و محبت است و بیش از همه چیز ، مردم را به برائی و صلوات ، دعوت کرده است ، محتاج بیان نیست و احکام و آثار روشن و اجتماعی آن گواه زنده‌ای است برای اثبات این موضوع .

اما آنچه که باید به آن توجه کامل شود ، این است که : علیرغم زندگی اجتماعی کنونی عده‌ای از سودجویان طبق یک فکر استعماری ، که از معاشرت‌ها و دوستی‌های خود ، آنچنان استفاده می‌کنند که شکارچی از شکار خود و با کمال بی‌توجهی روح واقعی فضائل انسانی در این گونه دوستیها وجود ندارد .

تا آنجا پیوند دوستی را محترمی شمارند که از پرتو این دوستی استفاده مادی داشته باشند و در

ندای محبت و دوستی از اعماق قلب و جان و از روی عقیده و ایمان برخیزد ؛

پیامبر گرامی اسلام (ص) می‌فرماید: خدای جهان آنکس را بیش از همه دوست میدارد که او بدوستان خود بیش از همه مهر بورزد (۱)

و باز فرمود : محبوبترین مردم در پیشگاه الهی و بهترین آنان ، کسانی هستند که با مردم انس می‌گیرند و بر اثر اخلاق نیکو و پسندیده مردم نیر با آنان الفت دارند ، و بدترین مردم کسانی هستند که در میان دوستان و برادران ، جدائی و تفرقه ایجاد می‌نمایند (۲)

* * *

دوست برترین نعمت الهی:

دوست صمیمی و با فضیلت ، یکی از بزرگترین و بهترین نعم الهی است: دوست یکی از سرمایه‌های بزرگ و از مؤثرترین عوامل نیکبختی و سعادت انسان بشمار میرود .

پیامبر اسلام (ص) فرمود : هرگاه اراده خدا تعلق گیرد که به کسی خیر و نعمتی عنایت کند ، دوستی صالح و نیکوکار به او می‌بخشد ، که هنگام فراغش او را یاری دهد و اگر به خاطر داشت او را عیالاری نماید (۳)

و علی (ع) می‌فرماید: پیوند دوستی را با برادران دینی برقرار و محکم سازید ، زیرا آنان ذخیره‌های دنیا و آخرت هستند ، مگر نشنیده‌اید که خدای جهان در قرآن ، به نگرانی و پشیمانی گمراهان در قیامت اشاره کرده که آنان می‌گویند: در این روز سخت ، نعمتی داریم و دوستی که ما را یاری کند و از ما شفاعت نماید (۴)

حقیقت تمام مظاهر دوستی برای خاطر یک سلسله منافی است که از این رهگذر بدست می‌آورند که این بسیاری روحی که سرچشمه‌ای جز سود جوئی و خودخواهی ندارد ؛ اگر چه صورت انسان دوستی جلوه می‌کند ، در میان فریبان بقدری ریشه دوانده است که حتی در میان سیاستمداران و دستگاههای رهبری آنان نیز بخوبی چشم می‌پوشد !!

کلمات و الفاظ بی‌روحی که بتوان دوستی در میان خود رد و بدل می‌نمایند ، غالباً سراپا تزویر و ریا و برای ذریع کسانند طرف و بغض پردهن ذخائر طبیعی آنان می‌باشد حتی اگر آنان را زنده می‌خواهند ، برای این است که « پلی » باشند بر سر راه منافسان و چنانکه اگر روزی کوچک‌ترین و کمترین زمانی به فواید مادی آنان برسد ،

فوراً همین دوستها تبدیل به سخت‌ترین دشمنی گشته آنگاه با تمام قوا ، سلاحهای تبلیغاتی خود را بر ضد هم بکار می‌انند و از هیچگونه دشنام و ناسزا فروگذازی نمی‌کنند ؛ او هر کدام یکدیگر را درنده‌خوترین افراد معرفی می‌نمایند ؛ و می‌بینیم که قدرتهای بزرگ جهان ، چگونه برای بدست آوردن منافع بیشتر حتی از مشاهده مرگ هزاران انسان بی‌گناه ، کوچکترین دریغی هم نمی‌برند و هر روز ملل کم قدرت را بجان هم می‌اندازند و خود لذت می‌برند ؛ ! جای تعجب اینجا است که همینها چگونه می‌توانند دوستی با هم داشته باشند ، و اظهار محبت و دوستی بنسبند خود را دوست‌خویر خواه آن‌ها نیر میدانند !

آری علی‌رغم این روش ناسوده ، اسلام بنام دوستی با دیگران را با پشتوانه محکم ایمان بر اساس پسر دوستی تحکیم بخشیده تا با هیچ طوفانی نلرزد ، و

۱ - المحجة البیضاء ج ۲ آداب الصحبة و المعاشرة ص ۱۵۵ . ۲ - مدارك سابق

۳ - مدارك گذشته

۴ - مدارك ۲ ص ۶۲

پیام يك قاتل...!

من يك پیام برای همه خانواده‌ها
دارم .

مرا به جرم قتل عسرم محکوم به زندان
کرده‌اند .

دیگر آفتاب آزادی را نخواهم دید .

من عسرم را کشته‌ام و بکشفرزندم را هم از دست
داده‌ام .

بقیه بچه‌هایم بر پدر و مادر سرگردان مانده‌اند
و خودم نیز بعنوان « قاتل » باید تا ۱۳ سال دیگر
در زندان بمانم !

آخر دستهای مرا در زنجیر می بینید و
آفتاب آزادی برای من غروب کرده ، و همه
چیزم از دستم رفته ، برای این است که اسپیر
الکل بودم ، و همه این بدبختیها و مصیبتها از
آن روز دارم که این مشروب در جانم ریخت !
(از مطبوعات تهران)

مکتب اسلام :

با اینهمه قتل و جنایت ، اینهمه نزاع خونین ،
اینهمه تصادف جانخراش که بخاطر نوشیدن این
مایع مسموم صورت می گیرد ، و نیز اینهمه مشروب
خوردن و مردن ؛ اینهمه ناپیداشدن ، و هزار گونه
بدبختی دیگر معلوم نیست این خلق خدا ، چرا
باز هم می نوشند و می نوشند ! آخر با کدام عقل
و با کدام منطق ؟

چه عالی می گوید قرآن : **وَاللَّهُمَّ اكْبِرْ مِنْ
قَضَعُمَا** « اگر در الكل و قمار سودی باشد (و
مثلا احساس تسکین و آرامش و سرگرمی موقتی
شود) زبان آنها برآب بیشتر است !

۱ - کافی ج ۲ ص ۶۴۳ - ۲ - مددک قبلی نقل از نهج البلاغه ۳ - غرر الحکم ص ۲۲۲

نمود در افکار و قلوب مردم ، دلیل بر عظمت
روح و نیرومندی عقل و قوت تشخیص
انسان است .

دیگر دوستی و مهرورزی به انسانها ، نشانه
تعالی روان و رشد اخلاق است و در تمام ادوار ،
مطلوب و محبوب پیامبران الهی و عقلاء بشر بوده
است و آنرا یکی از ارکان زندگی انسانها شمرده‌اند
رسول اکرم (ص) میفرمود : **دوستی و محبت
به مردم نیکی از نیروی با عظمت عقل
است (۱)**

کوتاه سخن آنکه : زندگی سعادتمندانه ، جز
در معاشرت با مردم و داشتن دوستان صالح نیست .
کناره گیری و لگزدی دلیل بر ضعف و بیونی انسان
و عدم درک صحیح اوست که علی (ع) میفرمود :

**« ناتوانترین مردم کسی است که از دست آوردن
دوستان ، عاجز باشد ، و بیچاره تر و زیون تر از او ،
آنکسی است که دوست خود را از دست بدهد » (۲)**

آری دوست لایق و فداکار ، که در ایام شوشی و
ناخوشی ، یار یکدل و رفیق و فادار است ، برای هر
انسانی ارزش حیاتی دارد ، و از دست دادن یک چنین
دوست ، از مصائب بزرگ زندگی است .

این حقیقت در معلم جهان انسانیت علی (ع) در گفتار
کوتاه و پر مغز خود بیان کرده آنجا که میفرماید
کسیکه دوست خود را که برای خدا باوی پیوند دوستی
داشته ، از دست بدهد مثل این است که شریفترین
اعضاء بدن خود را از کف داده است (۳)

و در شمری که به آن حضرت منسوب است این
حقیقت بزرگ را بصورت دیگری توضیح میدهد :

**ولیس کثیرا الف خل و صاحب
وان عدوا واحدا لکثیر**

داشتن هزاران دوست و همدم هرگز زیاد نیست ؛
اما یک دشمن هم بسیار است .